

NASZ SZKOLNY OGRÓDEK, CZYLI UPRAWIAMY WARZYWA

Scenariusz dotyczy przygotowania ogródka szkolnego (w formie doniczek na parapecie w klasie lub na zewnątrz na terenie szkoły). Daje również praktyczne wskazówki, jak zorganizować pracę uczennic i uczniów przy uprawie roślin. Związany jest tematycznie z 12. Celem Zrównoważonego Rozwoju, traktującym o zrównoważonej produkcji i konsumpcji żywności.

Czas trwania lekcji: 2 x 45 min (wprowadzenie do projektu/ eksperymentu edukacyjnego trwającego przynajmniej kilka tygodni)

Poziom edukacyjny: szkoła podstawowa klasy I-III i IV-VIII

Cele lekcji:

a) Dla nauczycielki i nauczyciela

W czasie zajęć Uczeń/uczennica:

- zrozumie, co oznacza być odpowiedzialnym za coś
- pozna różne warzywa
- dowie się, jak one rosną, a także co jest potrzebne do ich prawidłowego wzrostu
- ustalą w grupie zasady współpracy przy projekcie ogródka

b) Dla uczniów i uczennic

Na dzisiejszych zajęciach:

- staniecie się odpowiedzialni za swoje roślinki posadzone w doniczkach
- zobaczymy, z jakich nasion i sadzonek wyrastają warzywa, które znamy
- dowiemy się, czego potrzebują rośliny, żeby mogły rosnąć
- ustalimy zasady współpracy w waszych grupach, tak żebyście wiedzieli, jakie zadanie należy do kogo w opiece nad waszą doniczką

Pytanie kluczowe:

- Ile czasu potrzeba, aby urosły warzywa?
- Czy potrafię być odpowiedzialny/na za swoją przyszłość/ za wyznaczone zadanie?
- Czy jestem cierpliwy/a i konsekwentny/a?

Związek z podstawą programową:

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA:

pkt III. W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

- 1) świadomość wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne, lokalne i narodowe; potrzebę aktywności społecznej opartej o te wartości;
- 5) umiejętność tworzenia relacji, współdziałania, współpracy oraz samodzielnej organizacji pracy w małych grupach, w tym organizacji pracy przy wykorzystaniu technologii.

EDUKACJA SPOŁECZNA:

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego. Uczeń 2) wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu.

EDUKACJA PRZYRODNICZA:

2.6 Uczeń wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych; ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia.

KLASY IV-VIII:

Geografia szkolna powinna umożliwiać uczniom rozumienie współczesnego świata, w tym dostrzeganie powiązań regionalnych i globalnych, wyjaśnianie dynamicznych przemian gospodarczych i społecznych oraz rozumienie ich przyczyn i skutków. Ma ona także prowadzić do zdobywania i pogłębiania przez ucznia wiedzy użytecznej w połączeniu z kształtowaniem umiejętności przydatnych w życiu codziennym. Geografia, w tym szczególnie zajęcia prowadzone w terenie, powinny przyczyniać się do zrozumienia sensu i warunków realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

Cele kształcenia:

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce

9. Podejmowanie konstruktywnej współpracy i rozwijanie umiejętności komunikowania się z innymi.
10. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

Metody i formy pracy: eksperyment edukacyjny, głosowanie jawne, praca w grupach, praca samodzielna z kartą pracy

Materiały dydaktyczne:

- nasiona i sadzonki wybranych warzyw i ziół,
- worek ziemi 10-20 litrów (w zależności od wybranych doniczek) oraz podłoże kompostowe,
- kamyki do drenażu,
- konewka lub butelka do podlewania,

- wydrukowane karty uprawy,
- koszulki foliowe na dokumenty,
- papier i pisaki,
- tablica lub miejsce na ścianie do zawieszenia zasad

Przebieg lekcji:

1. Zapowiedz kilka dni przed planowaną lekcją, że w tym dniu będziecie wspólnie podejmować ważne decyzje dotyczące waszego wspólnego projektu, którym jest klasowy ogródek warzywny. Jeśli ktoś z uczniów lub uczennic wie, że nie będzie go/jej na tej lekcji, umów się z nimi, że zostaną włączeni w projekt i przydzieleni do jednej z grup następnego dnia.
2. Na początku lekcji powiedz uczennicom i uczniom, że dzisiaj razem podejmiecie decyzje, których skutki będą widoczne za kilka tygodni, ale będziecie musieli wspólnie pracować na nie każdego dnia od dzisiaj – wybierzeć warzywa, które posadzicie w waszym ogródku. Zapowiedz uczennicom i uczniom, że warzywa, które wyrosną w szkolnym ogródku, będziecie jedli po ich zebraniu, więc decyzja o tym, co posadzicie, musi być wspólna. W zależności od pory roku rozłóż nazwy wraz z nasionami lub sadzonkami na podłodze, a obok nich kartki papieru. Poproś uczennice i uczniów, aby zagłosowali, stawiając kropki przy każdym z warzyw, które chcą uprawiać w ogródku. Mogą postawić dwie kropki przy dwóch warzywach, mogą też postawić obydwie przy tym samym. Poinformuj, że nie możemy uprawiać o każdej porze roku wszystkich warzyw. Podsumuj głosowanie i ogłoś, jakie dwie rośliny będziecie uprawiać w waszym szkolnym ogródku. **(10 min)**
3. Po ogłoszeniu wyników głosowania podziel klasę na grupy wybraną przez siebie metodą (w każdej grupie nie powinno być więcej niż 6 osób). Każda z grup otrzyma swoją doniczkę i w niej będzie uprawiała warzywa. Ważne, żeby grupy nie były zbyt liczne, bo wtedy trudniej będzie dyskutować o odpowiedzialności za uprawę. (5 min)
4. Poproś każdą z grup o to, żeby usiadła oddzielnie przy stołach i zgodnie z twoimi wskazówkami przygotowała swoją donicę, a także zasadziła nasiona lub sadzonki. Na końcu podlejcie przygotowane uprawy i odstawcie doniczki na wskazane miejsce (na parapecie lub na zewnątrz). Na każdej doniczce wypiszcie i przyklejcie w foliowej koszulce załączoną kartę uprawy, w której każda osoba z grupy będzie zaznaczała podejmowane przez grupę czynności. Objaśnij kartę uprawy:
 - SŁOŃCE – czy roślina ma wystarczającą ilość światła
 - OKO – oznacza sprawdzenie, czy wszystko w porządku
 - KONEWKA – oznacza podlewanie
 - POMIAR – mierzymy, czy roślina urosła, jeśli tak, wpisujemy cyfrą jej wysokość
 - KTO – wpisujemy swoje imię, potwierdzające wykonane przez nas czynności.

(35 min)

5. Następnie poproś każdą z grup o ustalenie między sobą zasad współpracy przy ich uprawie. Przypomnij, żeby nie wyznaczać zadań osobom z innej grupy ani osobie, której nie ma. Poproś grupę o spisanie zasad lub zapisz sama ustalenia i przywieś je na tablicy w pobliżu doniczek. Każda grupa może ustalić inne zasady, np. jedna osoba pilnuje uprawy, zmieniamy się, ustalamy dyżurnych tygodnia, każdy odpowiada za inną kolumnę. **(35 min)**
6. Powiedz uczniom i uczniom, że od tej chwili to oni są odpowiedzialni za swoje ogródki i nadzorują je. Od ich współpracy będzie zależało to, czy zjedzą swoje plony na końcu eksperymentu czy zostaną z niczym. **(5 min)**
7. Następnie, nie częściej niż raz w tygodniu, przypominaj uczniom i uczniom, że są odpowiedzialni za swoje uprawy i żeby zobaczyli, co dzieje się w doniczkach. Przypomnij o konieczności zapisywania działań na karcie uprawy. Obserwuj również, jak reagują, gdy przypominasz im o ogródku, a jak – kiedy nie są upominani. Jeśli stwierdzisz, że przestali się interesować ogródkiem, możesz przypomnieć im zasady, które zostały spisane i które ustalili wspólnie.

Komentarz metodyczny:

Jeśli decydujecie się na ogródek na zewnątrz, w zależności od pory roku macie do wyboru następujące warzywa:

- WIOSNA I CHŁODNA POGODA: różne odmiany sałaty, rzodkiewka, szpinak, rosłonka, rukola, groszek cukrowy, koperek, buraczki.
- LATO: marchew, pietruszka, fasola, pomidory (najlepsze są koktajlowe), papryka, cukinia, ogórki, pory, cebula, fasolka szparagowa.

W ogródku na parapecie na pewno dobrze będą rosły zioła, pomidory, cukinia, fasolka szparagowa, marchewka, rzodkiewki, wszelkie odmiany sałat, czosnek, cebula, szczypiorek, jarmuż, buraki korzeniowe i liściowe.

Eksperyment ma na celu nie tylko założenie ogródka w klasie, ale też przekazanie za niego odpowiedzialności uczniom i uczniom. Dlatego tak ważne jest, aby poświęcić czas na podjęcie decyzji o uprawie oraz ustalenie zasad opieki nad zasadzonymi warzywami. Istotne jest także obserwowanie poszczególnych grup, a także cykliczne przypominanie o ich obowiązkach. Jeśli w trakcie eksperymentu zobaczysz, że uczennice i uczniowie przestali zajmować się uprawą, możesz poświęcić część zajęć na dyskusję o tym, co się stało. Zapytaj również o cechy i umiejętności, których by potrzebowali, aby ogródek dał plony. Możecie wtedy również podyskutować o tym, jak ważna jest praca rolników i rolniczek, którzy uprawiają rośliny i dostarczają je do sklepów, dzięki czemu mamy co jeść.

Materiały pomocnicze:

- Pakiet „Jedz lokalnie, myśl globalnie”, Polska Zielona Sieć, Fundacja Otwarty Plan:
cz. I: <http://globalnepoludnie.pl/Pakiet-Jedz-lokalnie-mysl>
cz. II: <http://globalnepoludnie.pl/Pakiet-Jedz-lokalnie-mysl,1260>

- Gosia Świderek, Szkolne ogrody zielone pracownie, ODE Źródła:
<http://www.ogrody.edu.pl/index.php?strona=poradnik02>
- Justyna Suchecka, Szkolne ogrody, w których uczniowie pielęgnują rośliny, wracają do łask, Gazeta Wyborcza, **http://wyborcza.pl/1,76842,14163987,Szkolne_ogrody__w_ktorych_uczniowie_pielegnuja_rosliny_.html**
- Zielony Zakątek – Propagatorzy Zielonej Natki, projekt edukacyjny, Nowa Era:
<https://projektzklasa.pl/component/projectzklasa5/projekty/pokaz/294.html>

polska pomoc

Scenariusz powstał w ramach projektu „Edukacja globalna po reformie, czyli jak włączyć edukację globalną do nowej podstawy programowej dla szkół podstawowych”. Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.” Scenariusz wyraża wyłącznie poglądy auterek i nie może być utożsamiany z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Instytutu Globalnej Odpowiedzialności. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2017. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>.

ANEKS

KARTA UPRAWY:

Roślina:

Data:

Grupa w składzie:

				